

Українська Народна Республіка. Розмінні марки шаги 1918 року.

Слугували засобом грошової оплати в якості розмінної монети. Розмінні марки вартістю 10, 20, 30, 40 і 50 шагів виготовлені із грубого паперу, на зворотному боці зазначено напис: "Ходить на рівні з дзвінкою монетою", який власне і визначає їх як засоби оплати. Всесвітньо відомий український художник-графік Георгій Нарбут створив художнє оформлення для розмінних марок номіналом 30, 40 і 50 шагів, авторство інших належить Антону Середі.

Українська Народна Республіка, поштові марки.

На відміну від досвіду вже колишньої Російської імперії, яка у 1915 році запровадила обіг дрібних розмірних марок за зразком поштових, використавши для їх друку обладнання для виготовлення поштових марок, влада УНР одразу перейшла до друку грошових знаків – розмірних марок, які згодом були також випущені як поштові марки – без рамки на зворотному боці "Ходить на рівні з дзвінкою монетою". Їх характерною особливістю також було те, що на цих марках не було зубців, як на більшості поштових марок, що відрізняло ці засоби поштової оплати від грошових знаків.

Друкарське кліше для друку підробок розмінних марок номіналом 50 шагів. Знайдене на околицях міста Кам'янця-Подільського.

Тогочасні підробки розмінної марки 50 шагів, виготовлені злочинцями для завдання збитків грошовому обігу.

Як відомо, поширені та популярні серед населення грошові знаки неодмінно потрапляють до поля зору фальшивомонетників. Не оминула ця участь і розмінні марки шаги. За кількістю підробок серед випущених до обігу банкнот 1918 року розмінна марка номіналом 50 шагів фальшувалася найбільше. Попри очевидні негативні наслідки унаслідок фальшування грошей, сьогодні цей факт свідчить про те, що підроблявся цей грошовий знак виключно тому, що був популярним та впізнаваним на грошовому ринку, його фальшування мало значний економічний сенс для виробника, а сама розмінна марка відігравала суттєву роль у тогочасному грошовому обігу.

Купони білетів Державної Скарбниці 1918 року, які слугували сурогатами грошей в УНР

Відповідно до Закону від 12 квітня 1918 року Урядом Гетьманату було дозволено емітувати 3,6% облігації – білети позики Державної Скарбниці терміном на 4 роки номінальною вартістю 50, 100, 200 і 1000 гривень на суму 1 мільярд гривень. Через відчутну нестачу грошей дрібних номіналів відрізняє купони цих білетів Державної Скарбниці також стали курсувати як грошові сурогати, маючи водночас цікаву систему номіналів: 90 шагів від облігації на 50 гривень, 1 гривня і 80 шагів від облігації на 100 гривень, 3 гривні і 60 шагів від облігації на 200 гривень. Художнє втілення державних цінних паперів Української Народної Республіки – справа рук митця Георгія Нарбута.

1 — 1961. 6. Л.
у Клівленді, С

Марки Підпільної пошти України

Вагомий слід у боротьбі за відродження української державності відіграли осередки української діаспори в Канаді, Сполучених Штатах Америки, Великій Британії та інших країнах. За ініціативи осередків української діаспори були випущені не лише бофони та вифони (посвідки та квитанції за внески на бойовий та визвольний фонди), а і спеціальні недержавні поштові марки, які представники української діаспори наклеювали під час поштового відправлення поряд із марками країни їх перебування. На цих марках могли бути позначення номіналу в гривнях та шагах, так само, як і в американських доларах, польських злотих, австрійських шилінгах тощо. Прикметним є те, що сюжети на марках Підпільної пошти України відображали боротьбу українського народу за свободу, висвітлювали суть сталінізму та політики срср, справедливо називаючи радянську імперію тюрмою народів.

Підпільна пошта України була створена в Мюнхені у 1949 році та діяла до 1983 року. Метою друку марок Підпільної пошти України було пропагування досягнень, власної культури та історії, пропагування внеску України у світовий цивілізаційний процес. Автором марок був художник та засновник Степан Любомир Рихтицький (1921-1983).

Перші експериментальні зразки обігових монет України, Луганськ, 1992 рік.

Одразу зі здобуттям Україною незалежності розпочався пошук промислових підприємств, найбільш пристосованих до розміщення на базі їх потужностей першого національного монетного двору. В конкурсі взяли участь одразу кілька підприємств оборонного комплексу бувшого срср. Переможцем конкурсу 1 жовтня 1991 року обрано ВО "Верстатобудівничий завод" у Луганську, який згодом і карбував частину українських монет – копійок.

У першій половині 1992 року фахівці заводу проводили експерименти з карбування монет обладнанням заводу. Експериментальні зразки монет номіналом 1 шаг та 50 шагів було виготовлено Н.М. Мітіною та Т.М. Пономарьовою. Згодом у 1992 році на підприємство надійшли ескізи художника Василя Лопати розмінних монет шагів вже ширшої лінійки номіналів – 1, 5, 10 та 25 шагів, які так і не були викарбувані на заводі.

Ескізи розмінних монет "шагів" художника Василя Лопати, отримані на початку 1992 року ВО "Луганський верстатобудівничий завод".

2 березня 1992 року Постановою Президії Верховної Ради України затверджено назву однієї сотої частини гривні – "копійка" та доручено Національному банку України розробити дизайн і ввести в обіг розмінні монети гривні – копійки. Підставою для затвердження назви розмінної монети "копійка" стали отримані Президією Верховної Ради пропозиції Кабінету Міністрів України та Комісії Верховної Ради України з питань планування, бюджету, фінансів і цін.

2 квітня 1992 року до ВО "Луганський верстатобудівничий завод" із Києва вже були надані ескізи копійок, затверджені в аналогічному виконанні до отриманих керівництвом заводу місяцем раніше проектів шагів. Художник Василь Лопата в опублікованих мемуарах зазначає чітку причину цих змін – "вказівка згори", щоправда, не називаючи ініціатора такого рішення.